

KINNITATUD

Lagedi Kool

10.09.2024

direktori käskkirjaga nr 1-2/68

täiendatud direktori käskkirjaga 06.12.2024 nr 1-2/104

Ainevaldkond	Muusikaõpetus								
Valdkonnapädevus									
Muusikaõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane: 1) tunneb rõõmu muusika kuulamisest ja musitseerimisest; 2) tunneb huvi muusika vastu, kuulab erinevat muusikat; 3) julgeb muusika saatel liikuda ja kaaslastele esineda; 4) kirjeldab kuulatud muusikat, väljendab muusikaalastes vestlustes oma eelistusi ja arvamusi, kasutades õpitud sõnavara; 5) väärtustab muusikat ja muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana.									
Ainetundide jaotus									
Aine	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
Muusikaõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Lõimingu korraldamine ainevaldkonnas									
I Üldpädevuste kujundamine									
<ul style="list-style-type: none">Kultuuri- ja väärtuspädevus - muusika ühena kunstiainetest on otseselt seotud kultuuri, selle mitmekesisuse, loomise ja loodu väärtustamisega. Muusika tegemise ja kuulamise käigus ning muusika üle arutledes süvendatakse teadmisi eesti kultuurist ja muusikast, avardatakse maailmapilti, tutvutakse teiste rahvaste kultuuri ja eluviisiga. Esimeses kooliastmes keskendutakse eesti kultuurile - meie tavad ja kumbed ning nendega seotud repertuaar (rahvamuusika - rahvalaul, rahvapillid, laulumängud ja rahvatantsud; kodu ja Eestimaaga seotud									

laulud). Teises kooliastmes laiendatakse kultuuripilti naaberriikide omaga tutvudes, tehes seda võrdluses (mis ühesugune/ühendav ja mis erinev/omapärane) Eestiga. Kolmas kooliaste tutvub kultuuridega teistelt mandritelt, saab ülevaate sealsetest erinevatest usunditest ning muusikast. Kultuuri- ja väärtuspädevust kujundab ühislaulmine, mis ühendab omavahel eri põlvkondi ning osalemine laulupidudel. Õppekäigud kultuuriloolistesse paikadesse, kontsertide ja muusikaetenduste külastamine toetavad kultuuri- ja väärtuspädevuse arendamist - teiste loodust osasaamine, selle hindamine.

- **Sotsiaalne ja kodanikupädevus** - muusika kui universaalne keel võimaldab üksteist tundma õppida, omavahel suhelda ja koos tegutseda. Ühislaulmine, pilling ja erinevates ühisprojektides osalemine toetab sotsiaalsete oskuste kujunemist ja arenemist, avastatakse enda ja teiste loomingulisi ressursse, nauditakse loomevabadust ja kujunevat ühtsustunnet. Ühistegevustes on võimalik koos luua toetav, turvaline, mänguline ja loominguline keskkond ning seeläbi mõista meeskonnatöö olulisust. Sotsiaalset ja kodanikupädevust kujundatakse kõikide muusikaliste tegevuste kaudu, omandatakse meeskonnatöö oskused ja kogemused; kujundatakse ühistöö reeglid ja kokkulepped ning mõistetakse kaaslastega arvestamise ja kokkulepetest kinnipidamise tähtsust. Kultuurisündmustel osalemine süvendab kultuurilist ühtsustunnet ning erinevate kultuuride mõistmist.
- **Enesemääratluspädevus** - musitseerimine võimaldab avastada ja avada enda tunde- ja huvide maailma uusi tahke. Praktiliste tegevuste kaudu saab mõista ja hinnata enda muusikalisi võimeid ja oskusi, omandada esitamise, esitlemise ja esinemise oskusi. Kaasõpilaste ja õpetaja tagasiside kaudu erinevatele muusikalistele tegevustele (laulmine, pillimäng, tantsimine, omalooming) saab oma sooritust täiendada/muuta - tagasiside toetab oskuste arengut. Osalemine lauluansamblis, kooris või pilliringis, oma ja teiste oskuste jälgimine, toetab enesemääratlust ja annab ühistegevustes juurde kuuluvustunnet. Esinemised kooli- või koolivälistel üritustel panevad oskused proovile ning annavad tagasisidet. Tutvumised erinevate muusikastiilidega võimaldavad leida endale meelepärase ning ka läbi lemmikmuusika ühtekuuluvustunnet tunda.
- **Õpipädevus** - muusikas nagu ka teistes õppeainetes on oluline õppida õppima - kuidas samm-sammult oma tegutsemist kavandada ja olemasolevatele teadmistele ja oskustele uusi kihte juurde laduda. Laulu ja pilliloo õppimine algabki analüüsist - kui pikk, mitu salmi, kas on refrään, milliseid noodivältsusi ja milliseid nelikõrgusi on kasutatud, Olukorda hinnanuna on hea teha järgnevat plaani - kas alustada sõnade lugemisest, viisi õpetuses või hoopis teha selgeks refrään. Muusika õppimist on hea teha koos, kuid see nõuab ka individuaalset tööd ja harjutamist - enda õppe kavandamist ja teostamist. Tagasiside, enda ja teiste tegevuse analüüs aitavad saada ülevaadet olukorrast.
- **Suhtluspädevus** - Muusika võimaldab suhtlemist nii sõnadega kui ka mitteverbaalselt - helide keeles. Suhtluspädevust rakendatakse algklassides erinevate laulude, laulu- ja ringmängude õppimise kaudu, kus õpilane harjutab mängides selget ja viisakat eneseväljendust ning turvalist suhtlemist kaasõpilastega. Vanemates klassides on tähtsal kohal kultuuride, heliloojate ja teoste üle arutlemine, oma kogemuse ja arvamuse jagamine kaasõpilastega. Õpitakse oma seisukohti viisakalt väljendama ning teiste arvamust ja väärtusi aktsepteerima. Suhtluspädevuse kujunemisele aitab kaasa aktiivne osalemine kooli ansamblites, kooris või pilliringis. Muusikute omavahelisele paremale mõistmisele aitab kaasa muusika oskussõnade valdamine.
- **Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** - muusika ja matemaatika on omavahel tihedas ühenduses - mõlemas tuleb arvutada ja tegeleda andmetega. Suuresti põhineb helide pikkuse/kestvuse jaotussüsteem matemaatikal - helivältsuste arvulised/murdarvulised

nimetused (veerand-, pool-, kaheksandiknoot jt). Taktimõõtu muusikas tähistatakse enamasti murdarvuna (2/4 polka, 3/4 valss), esitamise kiirust ehk tempot numbriga (mitu lööki minutis). Muusikas peab teadma rütmide pikkust, et osata neid sobitada taktimõõduga ning täita taktid vajaliku arvu rütmidega korrektse noodikirja jaoks - arvandmete kogumine ja korrastamine. Pilliõppes harjutatakse plokkflööti numbersüsteemi abil, kandleakorde pannakse kirja Rooma numbritega (I, IV ja V) ning harmoonilisi kooskõlasid tähistatakse tähtede ja numbrite koostöös.

Loodusteaduste pädevus kujundab oskust mõista heli tekkimist/tekitamist, heli omadusi, helikeskkonna (näiteks müra) mõju inimese tervisele. Loodus ise pakub näiteid ja inspiratsiooni loominguks - loodushääled, linnulaul, lõhnad ja kaunid vaated. Muusikas tuleb lugeda ja teisendada andmeid (noodikirja tähistused - asukoht klaviatuuril/ sõrmede arv ja asetus tabulatuuril. Terviku mõistmine ja osa leidmine tervikust (kogu heliväljuste süsteem, vormiõpetus - salmid, refrään, eelmäng, vahemäng).

Muusika esitamine digivahenditega/-keskkondades, salvestamine ja taasesitamine kujundab tehnoloogiaalast pädevust.

- **Ettevõtlikkuspädevus** - muusikas peab olema ettevõtlikkust - suutlikkust ideid luua ja neid ellu viia. Muusikas ja muusika loomisel väärtustatakse uuenduslikke ja loovaid lahendusi. Muusikas saab ettevõtlikkust väljendada ka esinemisjulguse ja -oskuse kaudu. Koolis saab olla ettevõtlik, olles algatajaks mõnele muusikalisele sündmusele (näiteks bändi loomine, omaloomingu esitamine, lemmikbändi kontserdi korraldamine). Õpitakse oma tugevaid külgi arendama, tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tulemuse eest.
- **Digipädevus** - muusika tegemine ja loodu jagamine on kolinud digikeskkondadesse. See nõuab oskust leida sobilik, oskustele ja vajadustele vastav keskkond, võimekust teha koostööd ning leida sobilik suhtlusviis nii koosloojate kui publikuga. Igapäevaselt peaks igaüks teadma digikeskkondade ja üldiselt internetikasutuse ohtudest, oskama kaitsta enda andmeid ja privaatsust, kasutama samu põhimõtteid ja käitumisnorme, mis tavaeluski. Muusikatundides harjutatakse, kuidas sõnastada otsitava kohta teavet (milliseid märksõnu kasutada, otsides infot helilooja kohta, mänguvõtete kohta pillil, nootide asukoha määramisel noodijoonestikul jne) ning hinnatakse leitud allikate usaldusväärsust. Tehakse ühisloomet digikeskkondades, õpitakse tundma vastavate keskkondade võimalusi (plakati koostamine, ühisarutelud/oma arvamuse avaldamine, lemmikmuusika playlistid, omaloominguline muusika jne). Arutatakse, mida sobib Internetis jagada, mille või kelle jaoks on rakendustel vanuselised piirangud; kas Internet laseb meil unustada selle, mida oleme kunagi seal jaganud; arutatakse, kas tehisaru teeb arukaks või arutuks.

II Lõiming ainevaldkondadega

- **Eesti keel** - õpilaste kõne arengu toetamine - hääle tugevuse ja diktsiooni selguse harjutamine; tähestikulaulud - tähtede/tähestiku õppimine laulutekstide abil, muusika rütmi, meloodia ja harmoonia toetav mõju (videote puhul lisandub visuaalne tugi); silbitamine - laulusõnad on noodikirjas esitatud enamasti silbitatud tekstina; häälikute häälimine (täis- ja kaashäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, sulghäälikud - nende laulmise võtted/põhimõtted). Laulutekstide analüüs, uued/vanad sõnad ja nende tähendus (rahvalaulude tekstid), rahvakombed ja rahvakalendri tähtpäevad. Korrektse kirjakeele ning kokkulepitud vormistusnõuete järgimine.
- **Matemaatika** - numbrilaulud - aitavad muusika rütmi, meloodia ja harmoonia toel paremini meelde jätta arve. Erinevate muusikapalade

kuulamine, rütmide kaasa mängimine aitab mõista erinevusi kiire ja aeglase tempo, kõrge ja madala heli vahel. Ruumisuhteid (kõrge-madal, ees-taga, üleval-all), ruumis orienteerumise oskuse saab kinnistamine laulumängudega ning noodikirja jälgimisega laulu õppimisel - nootide asetus noodijoonestikul (joonel, vahes). Läbi erinevate lastelaulude, liisutuste ja laulumängude kinnistada erinevaid õpitud matemaatikaalaseid teadmisi ja oskusi (nt arvu, hulga ja numbri seos <https://www.liikumakutsuvkool.ee/heli-jargi-ruhma/> ; ajasuhted - kalender, kellaaeg); helivätlused (terve, pool), taktimõõt (2- ja 3-osaline.)

- **Loodusõpetus** - looduse kujutamine, linnu- ja loomariik muusikas - loodushelide ning linnu- ja loomahäälte matkimine, liikumiste jäljendamine. Säästev eluviis, taaskasutus - rütmipillide valmistamine looduslikest materjalidest (puit, kivid, liiv, kõrred jm). Aastaajad, kuude nimetused lauludes ja lugudes. Rahvakombed - laulumängud looduslikus keskkonnas. Muusikalise kuulamise harjutamine - loodushelide ja -häälte tuvastamine.
- **Inimeseõpetus** - eneseteadlikkus, teiste märkamine ja teistega arvestamine ühistes muusikategevustes - kooslaulmised, pillimängud, tantsud ja liikumised. Kodu ja perega seotud teemad lauludes, sõnavara rikastamine. Aeg ja ajalugu, rahvalikud kombed ja rahvakalendri tähtpäevad ning nendega seotud laulud, laulumängud ja tantsud. Hääle tekitamine ja kuulamine.
- **Liikumisõpetus / kehaline kasvatus** - laulu- ja ringmängud, rahvatantsud, rütmikaharjutused (*body percussion*), kehapillisaated. Liikumine muusika saatel ja muusikalise liikumise kujundamine laulu karakteri põhjal. Keha tunnetamine ja koordineerimine, tempo, erinevad liikumisvormid, liikumine rütmilise kaasmänguga (käteplaksud eri taktiosadel jms). Õige kehahoid ja keha tunnetamine lauldes.
- **Tööõpetus** - lihtsate rütmipillide valmistamine, pillide materjalid (puit, plastik, paber jms); valmistamise tehnoloogiad - töövõtted, tööriistad; laulud, mis tutvustavad tööriistu ja töövõtteid.
- **Kunst** - kuulatud muusika visualiseerimine, muusikapala karakteri, sisu, meeleolu jne väljendamine kunstitegevustes. Pillide kujutamine kunstitöodes. Enda valmistatud rütmipillide värvimine, kaunistuselementide kavandamine ja teostamine - motiivid ja sümbolid.

III Läbivate teemade käsitlemine

Läbivate teemade eesmärgid, oodatavaid tulemusi ja nende käsitlemist kirjeldatakse kooli õppekavas, kohandades põhikooli riikliku õppekava läbivaid teemasid. (2) Läbivad teemad on üld- ja arenguperioodide pädevuste ning õppeainete lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel.

- **Elukestev õpe ja karjääri kujundamine** - muusikaharrastus kui eneseväljenduse ja vaba aja sisustamise vahend; sotsiaalsete ja sõprussuhete loomise ning edendamise vahend – ühine muusitseerimine võimaldab seltskonnas olemist ja koos tegutsemist. Muusikaga seotud ametitega tutvumine (laulja, pillimees, dirigent, helilooja jt). Edasiõppimisvõimalused võimekamatele muusikaringides või muusikakoolis.
- **Keskkond ja jätkusuutlik areng** - kodu ja ümbritseva keskkonna hoidmine ja hindamine, loodushoid. Teadvustatakse inimtegevuse mõju ümbritsevale keskkonnale, kujundatakse säästlikku mõtteviisi. Õpetatakse rütmipillide valmistamist taaskasutatud materjalidest. Loodushäälte ja temaatiliste laulude/pillilugude kaudu tutvustatakse ümbritsevat looduskeskkonda.
- **Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** - ühismuusitseerimise käigus arendatakse koostöö- ja teistega arvestamise oskust. Loovülesannete ja

projektide kaudu toetatakse ettevõtlikkust ja õpilaste initsiatiivi. Ühiste otsuste langetamise kaudu (nt õppesisu/laulurepertuaari valimisel), kooli ja kogukonna üritustel esinemise/osalemise ning ühisürituste korraldamise kaudu kujundatakse valmisolekut olla vastutustundlik kodanikuühiskonna liige.

- **Kultuuriline identiteet** - Eesti rahvakultuuri traditsioonide tundmine ja hindamine. Rahvalaulude, -muusika ja laulumängude kasutamine rahvakalendri või riiklike tähtpäevade tähistamisel. Piirkondlike eripärade väärtustamine ja kasutamine. Teiste rahvaste traditsioonidega tutvumine, kultuurilise mitmekesisusega arvestamine, lugupidava ja salliva suhtumise kujundamine.
- **Teabekeskond ja meediakasutus** - infootsingud, erinevate veebikeskkondade kasutamise kaudu nende võimaluste tutvustamine.
- **Tehnoloogia ja innovatsioon** - uudishimuliku ellusuhtumise kujundamine, uuenduste, uute tehniliste võimaluste ja tehnoloogiatega kursis olemine elukestvalt. Digivahendite kasutamine õppes, erinevate digikeskkondade tutvustamine.
- **Tervis ja ohutus** - enda võimete teadvustamine, oma oskuste ja huvide kaardistamine. Müra mõju, selle vähendamise võimalustega tutvumine. Pillide mänguvõtete tutvustamine turvaliseks ja otstarbekaks pilli kasutuseks. Häälehoid, tervislik häälekasutus.
- **Väärtus ja kõlblus** - eneseteadlikkus oma muusikalistest võimetest ja võimalustest, lugupidava ja salliva suhtumise kujundamine teistesse, eripäradesse. Käitumine avalikus ruumis, kontserdil, aktusel jne - tutvumine hea tavaga, oskuste harjutamine ja kinnistamine ühisüritustel, kontserdi vms külastustel.

Ainevaldkondlikud hindamise erisused

Hindamine muusikaõpetuses suunab ja julgustab õpilasi õppima ning tekitab ja hoiab huvi muusika vastu. Hindamise aluseks on kooli õppekava üldosas sätestatu, kunsti ja muusika ainekavas esitatud õpitulemused ning kooli kehtestatud hindamisjuhised. Hindamise nõuded ja korraldus, sh mittedumbrilise hindamise kasutus I kooliastmes ja kooliõppekava väliselt.

Hindamise käigus saavad õpilased mitmekülgset tagasisidet oma töökultuuri ja töö ning individuaalse arengu kohta, millega toetatakse nende kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga enastjuhtivaks õppijaks. Hindamisega luuakse õpilastele võimalusi õppe vältel oma edusamme esile tuua, julgustades neid enda tugevaid külgi kasutama ja uusi oskusi arendama.

Õppe jooksul on oluline roll kujundaval hindamisel, mis toetab õpilase eneseusku ja innustab teda oma võimeid arendama. Kujundava hindamise kaudu saab õpilane temale arusaadaval viisil esitatud suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kujundava hindamise rakendamist toetab õppeolukorras tehtud tööde õpilasepoolne dokumenteerimine näiteks kavandite, jooniste, õpimapi, blogina vms.

Kooli õppekavas kehtestatud hindamisjuhiste järgi võib arvestada tunnist osavõtu aktiivsust ja tunnivälist muusikategevust (nt osalemine koolikooris, orkestris, ansamblis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil). Kokkuvõtvalt hinnatakse üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, lähtudes õppesest kui tervikust ja taotletavatest õpitulemustest, seejuures arvestatakse, et hinnatel võib olla sõltuvalt töö mahust erinev kaal. Hindamiskriteeriumid loob õpetaja õpilasi kaasates kooli kehtestatud hindamisjuhiste põhjal.

Õppekorralduse erisused

Õpet kavandades ja korraldades lähtutakse õppekava üldpädevustest, kooli väärtustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning läbivate teemade ja lõimingu rakendamise põhimõtetest. Põhikoolis õpet kavandades ja korraldades teevad õpetajad koostööd, seejuures:

- 1) arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalset eripära ja isikupäraseid erivõimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi- ja eluraskustele ning pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;
- 2) võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas;
- 3) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 4) võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;
- 5) kaasatakse õpilasi õppetunni eesmärkide kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks õppetunni lõpus;
- 6) kavandatakse piisavalt aega terviklike õppeühikute, mitmeid osaoskusi arendavate ning õppijate jaoks tähenduslike tulemusteni viivate õppeülesannete täitmiseks;
- 7) rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
- 8) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 9) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti- ja multimeedia klass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;
- 10) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitlus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik; seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

Õppekeskkonna erisused

Muusikaõpetuse õppekeskkond on õppimist, loovust ning eneseväljendust toetav sotsiaal-emotsionaalne, vaimne ja füüsiline õppekeskkond, mis peab soodustama õpilase iseseisvust, olema kaasav, piisavalt struktureeritud ning eakohane, mis on loovuse ja originaalsuse arendamisel ning avaldumisel oluline. Nii füüsiline kui ka vaimne keskkond peab vastama õpilaste võimetele. Eriti tähtis on arvestada psühholoogilisi baasvajadusi. Võimaldada HEV andekatele õpilastele vajadusel individuaalne õpe muusikas. Jätkata solistide ringiga ning arendades koorilaulu, kaasata võimalikult palju õpilasi koori tegevusse.

Muusika õpetamiseks on vaja

- 1) muusikategevusteks (sh rühmatöök ja liikumiseks) sobivat teisaldatava mööbliga piisavalt ventileeritavat ruumi;
- 2) mitmesuguseid vahendeid: klaver, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel;
- 3) musitseerimiseks vajalikke pille: Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või/ja väikekanded, akustilised kitarrid, ukuleled vm;
- 4) tehnovahendeid kontakt- ja digiõppe korraldamiseks: fono- ja videoteek, kohased voogedastusplatvormid; salvestatud muusika esitamise vahendid (muusikakeskus hifi, arvuti + kõlarid); muusika õppimiseks ja loomiseks sobivad rakendused (äpid), nt noodistusprogramm, salvestusprogramm jt; videoprojektor.

ÕPPEAINE NIMETUS	MUUSIKA
ÕPPEAINE KIRJELDUS ARENGU- PERIOODIDE KAUPA	<p>Õppetegevus 1.–2. klassis 1.–2. klassi muusikaõpetuses on olulisel kohal vaba emotsionaalne eneseväljendus, rõõm muusikast. Seda arendatakse eri viisil musitseerides – lauldes, pilli mängides, muusika saatel liikudes. Ühiselt tegutsedes kujundatakse eri sotsiaalseid oskusi: üksteise kuulamine, lihtsatele küsimustele vastamine, koos musitseerimine jms. Sellel kooliastmel on muusikaõpetuses oluline roll laulumängudel. Muusikatunnis õpitud laulumänge ja liisusalme soovitatakse kasutada ka teistes ainetundides ning klassi- ja koolipidudel. Muusikatundides pööratakse tähelepanu helide, müra ja kõne eristamisele. Praktilise tegevuse käigus tekitatakse ise mitmesuguseid helisid vahendite ja/või oma häälega. Õpetaja suunamisel kuulatakse eri rütmis ja tempos muusikapalu; tutvutakse kiire ja aeglase, rõõmsa ja kurva muusikaga. Helivältusi väljendatakse koostegEVuses õpetajaga konkreetsete ja mõistetavate rütmisõnadega, meloodia kõrguse muutusi tähistatakse käeliigutustega. Muusikaõpetuse kaudu koordineeritakse liigutusi, arendatakse rütmitunnet, silma ja käe koostööd.</p> <p>Õppetegevus 3.–5. klassis 3.–5. klassi muusikaõpetuses on olulisel kohal laulmine ning muusika rütmis liikumine (liigutused kehaga, käega, liikumine ruumis). Eesmärgiks on hoida ning suurendada huvi ja soovi muusikalistes tegevustes osaleda. Ühise musitseerimise kaudu</p>

	<p>arendatakse õpilaste rütmitunnet, silma ja käe koostööd, liigutuste koordinatsiooni; kujundatakse muusikalise eneseväljendamise julgust ja oskusi, suhtlemis- ja koostööoskusi. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldeprobleeme. Laulmisel rõhutatakse täpset ja selget diktsiooni, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule. Õpilased omandavad mõne pilli esmased mänguvõtted.</p> <p>Õppetegevus 6.–7. klassis</p> <p>6.–7. klassi õppetegevuses tuginetakse omandatud teadmistele ja oskustele. Esmane on positiivsete emotsioonide saamine muusika tegemisest või kuulamisest. Arendatakse õpilaste rütmi- ja meloodiataju, muusikalist maitset, silmaringi, esinemisjulgust, suhtlemis- ja koostööoskusi. Õpetaja suunamisel kuulatakse tundides ühiselt erineva raskuse ja keerukusega muusikat. Pööratakse tähelepanu ka rahvusmuusikale, kujundatakse hoiakut seda hoida. Arendatakse oskust väärtustada enda ja teiste loomingut, samuti kultuurisündmusi (sh virtuaalseid) ja nendel osalemist. Kujundatakse oskust väljendada oma arvamusi ja eelistusi ning sallivat suhtumist erinevustesse.</p> <p>Õppetegevus 8.–9. klassis</p> <p>8.–9. klassis arendatakse jätkuvalt õpilaste individuaalseid muusikalisi võimeid ja huvisid, võimaldatakse erinevaid esinemiskogemusi (laulmine ja pillimäng; esinemine solistina, ansambelis, kooris). Õpilastele tutvustatakse eri ajastute muusikat, tuntumaid heliloojaid ning dirigente Eestis. Õpitakse tundma muusika eri žanre, kirjeldama kuulatud muusikat ning väljendama oma arvamusi ja eelistusi. Arendatakse oskust väärtustada enda ja teiste loomingut, Eesti muusikapärandit ja kaasaegset muusikat. Olulisel kohal õppetegevuses on kontserdi-, teatri- ja muuseumikülastused (sh virtuaalsed).</p>
	<p>TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD</p>
<p>I KOOLIASTE</p>	<p>I kooliastme lõpetaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) on omandanud esmased koostegemise oskused kõigis muusikalistes tegevustes; 2) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, muusikalisest liikumisest ja muusika kuulamisest; 3) on saanud esmase ühislaulmise kogemuse, kasutab saateks lihtsamaid lastepille ja kehapilli; 4) omab muusika kuulamise kogemusi, suudab väljendada oma muusikalisi elamusi;

	5) rakendab omandatud muusikalisi teadmisi ja oskusi muusikalistes tegevustes.
II KOOLIASTE	<p>II kooliastme lõpetaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tunneb rõõmu nii individuaalsetest kui ka ühistest muusikalistest tegevustest ja väärtustab musitseerimist; 2) arendab oma muusikalisi võimeid ja osaleb aktiivselt muusikalistes tegevustes – laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises; 3) osaleb aktiivselt muusikalises loomeprotsessis, katsetab oma ideid erinevates muusikalistes tegevustes; 4) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse, põhjendab ja analüüsib oma arvamusi ja valikuid; 5) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulu- ja tantsupeo traditsiooni; 6) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja suhtub lugupidavalt erinevatesse rahvuskultuuridesse; 7) leiab muusikaalast infot erinevatest teabeallikatest, käitub ohutult virtuaalmaailmas.
III KOOLIASTE	<p>III kooliastme lõpetaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) väärtustab muusikat ja muusikalisi tegevusi oma igapäevaelu rikastajana; 2) osaleb aktiivselt musitseerimise protsessis, rakendab omandatud muusikaalaseid teadmisi ja oskusi – muusikalist kirjaoskust; 3) on tutvunud muusika erinevate stiilidega ja arutleb täiskasvanu suunamisel kuulnud muusika üle; 4) katsetab muusikalises tegevuses erinevaid ideid, hindab isikupära ja väljendusrikkust; 5) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid; 6) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat; 7) tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.
Teemad, õpitulemused, õppesisu klasside kaupa	
1. KLASS	
1. kl	Teema ja selle olulisus: Laulmine

1.kl	<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku hääletooni ja kehahoiuga; • tunneb ära Eesti hümnid, käitub hümnid laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda; • oskab peast mõnda õpitud lastelaulu; • tunneb rütmivorme TA, TI-TI 	<p>Õppesisu:</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Laulmisel kasutatakse loomulikku kehahoidu, laululist hingamist, avatud suud, pingevaba tooni ja selget diktsiooni. Lauldakse a capella ja saatega nii kooris (terve klassiga), grupis (rea kaupa, vabalt loodud rühmad) ja üksi. Õpitakse kuulama nii ennast kui ka teisi.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, rahva- ja regillaule. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt). Õpitakse laulma I kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Kevadel“, „Juba linnukesed...“ (eesti rahvaviis / J. H. Hermann ja P. Tekkel);</p> <p>Muusikaline kirjaoskus Laulu õpitakse vastavalt õpilaste võimekusele kuulmise järgi/ käemärkide järgi/ meloodia liikumise kujutamise käega või kombineeritud meetodil. Laulu õpitakse jõukohaste osade kaupa - fraas, rida, salm jne. Kasutatakse ja kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään. Tutvutakse laulu õppimist toetavate mõistetega: viis, rütm, takt, taktijoon, lõpujoon, noot (noodipea ja noodivars) Noodist loetakse silbitatud laulusõnu ning jälgitakse rütmi ja meloodia liikumist.</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loomuliku kehahoiu ja laulmisele omaste hingamisõhõimõtete tutvustamine, kasutamine ja kinnistamine, eakohaste hääleharjutuste kasutamine tunni alguse lahtilaulmisel. • Erinevate meeleolude edasiandmine, kasutades erinevaid tämbreid ja emotsiooniga seotud silpe (imetus - oi-oi; valu - ai-ai; protest - ei-ei; rõõm - la-la; nõusolek/positiivne - ja-ja). Emotsioonide ja helikõrguste võimalikud seosed (ei - kõrge hää, ja - madalam). • Sõnade väljatrükk suuremas tähesuuruses lugemise hõlbustamiseks, kasutades visuaalselt või märgistatult mõisteid salm ja refrään. • Märkide märkamise noodikirjas ja vajadusel selgitamine (taktimõõt, kordusmärgid, latern, 1. ja 2. volt jne). Märkide nimetuste kinnistamine nende järjepideva kasutamisega. • Keerukamate viiside õppimine ja kinnistamine viisikäikude kaupa. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Pillimäng.</p>	

1. kl	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> mängib õpitud rütme nii keha- kui ka rütmipillidel kaasa 	<p>Õppesisu</p> <p>Õpitakse tundma rütmivorme TA ja TI-TI ning seostatakse neid pillimänguga (kehapill, rütmipill, plaatpill).</p> <p>Tutvustatakse rütmivormi TA-A ja veerandpaus.</p> <p>Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>), kuid kasutades neid pigem märkidena (näiteks kirjeldades nende välimust).</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale.</p> <ul style="list-style-type: none"> Rütmimängud kehapillil. Eeskuju matkimine kehapillil ja rütmipillidel - õpetaja (hiljem lapsed ise) teeb ees, teised kordavad - näiteks 4-löögi pikkune rütmirida, kasutades TA, TI-TI rütme. Orfi instrumentaariumi kasutamine rütmimängudes ja laulude saateks. Plaatpillide mäng (ühel plaadil korraga) kaasmänguna laulule. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusika kuulamine.</p>	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> teeb vahet kõrgel ja madalal helil; teeb vahet kiirel ja aeglasel muusikal; eristab erinevaid hääli ja müra muusikast 	<p>Õppesisu</p> <p>Kuulatakse ja kirjeldatakse loodushääli/linnaruumi helisid.</p> <p>Pööratakse tähelepanu erinevate häälte, helide, müra ja kõne eristamisele.</p> <p>Tekitatakse ise mitmesuguseid helisid vahendite, pillide ja/või oma häälega.</p> <p>Kuulatakse eri rütmis ja tempos muusikapalu, tutvutakse kiire ja aeglase muusikaga.</p> <p>Kuulatakse erineva karakteriga muusikat, laule ja pillilugusid, tutvutakse rõõmsa ja kurva muusikaga.</p>
<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> Vaikuse kuulamine klassis - mida me kuuleme, kui kõik on vait? Helide kuulamine õues - millised helid kostuvad, kui vaikselt kuulata - nimeta kuulud helisid, mõistata, mis/kes seda teha võiks 		

1. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Linnuhääle kuulamine ümbruskonnas, püüa leida hääle allikas. Arutelu lindude elupaiga üle - maal, linnas, veekogu ääres jne. • Loomahääletsused kui muusika. Miks loomad häälitsevad? Kuidas loomad häälitsevad? • Kuidas loomad kuulevad? Miks on loomade kõrvad inimeste omadest tundlikumad? 	
	Teema ja selle olulisus: Muusikaline liikumine.	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • liigub lihtsa muusika rütmis, oskab kasutada liisusalme; • osaleb õpitud laulumängudes, hoiab rivi ja sõõri. 	Õppesisu Õpitakse ja mängitakse erinevaid laulumänge ("Kes aias?", "Kui sul tuju hea" jne), sh pärimuslikke laulumänge. Kasutatakse erinevaid liikumisviise (rivi, sõõr, voor), eri tempo ja meeleoluga muusikapalu. Kasutatakse liisusalme - liisusalvide tekstid on improvisatsioonilised kõla-, rütmi- ja sõnamängud (lihtsad lugemised, tähenduseta, ainult kõlaefektil põhinevad äitused või üminad, pöördumised lindude, loomade ja loodusobjektide poole ("Lepatriinu, lenda ära"); narritamissõnad, naljasalmikesed, millele lisanduvad sageli liigutused.
	Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale <ul style="list-style-type: none"> • Liikumise kaudu oma keha ja selle liikumis/liigutamisevõimaluste tundma õppimine - vaba liikumine või liikumine muusika saatel. • Loodusnähtuste (tuul, vihm, kõuemürin jms) / nende sees liikumise kujutamine. • Tempo/kiiruse tunnetamine - erineva tempoga muusika järgi liikumine (kõnd, kerge jooks). • Erineva taktimõõduga (2- ja 3-osaline) muusika tunnetamine liikumise kaudu. • Ruumi tunnetamine - vaba liikumine kuni "takistuseni" (sein, teine inimene), enne seda pööre uude suunda. • Liikumissuundade õppimine - ette-taha, küljele (siin sageli vajalik mingi märksõna abi - akna poole, ukse poole), vasakule-paremale, keskele. Eri pillide/muusika ajal liikumine ette-taha/vasakule-paremale jne. • Pausilugu - muusika pausi ajal õpilane seisab ning paus täidetakse kehapillil: 1. plaksud kätega, 2. patsutused õlgadele, 3. patsutused kõhule, 4. patsutus reitele, 5. patsutus põlvedele, 6. patsutus varvastele 	
	Mõisted: pulss, löök; takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot (noodipea, noodivars); viis, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, esimene ja teine lõpp/volt; regilaul, helilooja, sõnade autor/luuletaja, koor, orkester, dirigent; <i>piano</i> (vaikselt), <i>forte</i> (valjult), valjenedes, vaibudes.	
2. KLASS		

2.kl	Teema ja selle olulisus: Laulmine	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> ● laulab lihtsamate regilaulude kooriosa kaasa; ● laulab peast 3–4 lastelaulu; ● tunneb Eesti hümnit, käitub hümnit laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda; ● tunneb rütmivorme TA, TI-TI, TA-A, PAUS. 	Õppesisu Laulmine ja laulutehnika. Laulmisel kasutatakse loomulikku kehahoidu ja laululist hingamist, pingevaba tooni ja selget diktsiooni. Laulmine a capella/saatega kooris (terve klassiga), rühmas (rea kaupa) ja üksi. Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (Eesti Vabariigi aastapäev jt). Õpitakse I kooliastme ühislaulu: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu koduke“ (muusika ja sõnad A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus / J. Oro); „Rongisõit“ (G. Ernesaks / E. Niit). Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu autoritega (helilooja ja luuletaja/sõnade looja). Kasutatakse ja kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>). Loetakse noodist silbitatud laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Kasutatakse meloodia õppimisel rütmivorme TA, TI-TI, TA-A ja veerandpaus ning seostatakse neid kaasmängude ja pillimänguga (kehapill, rütmipill, plaatpill).
	Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale <ul style="list-style-type: none"> ● Ea- ja teemakohaste laulude laulmine, arvestades lauljate vokaalseid võimeid ● Esinemised kooliüritustel ühislaulude laulmisel "suurest koorist"), avaliku esinemise nõuete ja kommetega tutvumine ja nende järgmine 	
	Teema ja selle olulisus: Pillimäng	
Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> ● mängib õpitud rütme tuttavate laulude saateks kaasa; 	Õppesisu Kinnistatakse laulude õppimisel kasutatud rütmivorme TA, TI-TI, TA-A ja veerandpaus ning seostatakse neid kaasmängude ja pillimänguga (kehapill, koolis olemasolevad rütmipillid ja plaatpillid).	

2. kl	<ul style="list-style-type: none"> mängib lihtsamaid kaasmänge keha- ja rütmipillidel. 	Harjutatakse kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning tutvutakse (kui koolis on olemas) käsikelladega. Plaatpillide ja käsikellade kaasmängude puhul kasutada pentatoonikat.
	Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale <ul style="list-style-type: none"> Rütmimängud kehapillil. Rütmipillide ja fantaasiapillide meisterdamine. Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus Rütmikaartide kasutamine - õpitava laulu rütmi ladumine noodi eeskujul. 	
	Teema ja selle olulisus: Muusikaline liikumine.	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu osaleb õpitud laulumängudes 	Õppesisu Liikumistegevuste kaudu püütakse tunnetada ruumi, enda ja kaaslaste paiknemist ja liikumist selles. Tunnetatakse erinevaid temposid ja katsetatakse eri liikumisviise. Püütakse väljendada muusika dünaamikat ja meeleolu liigutuste/liikumiste kaudu. Õpitakse ja mängitakse erinevaid laulumänge.
	Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale <ul style="list-style-type: none"> Erinevad vabad/improvisatoorsed liikumised muusika meeleolu väljendamiseks, abivahendite kasutamine. Keerukuju muusikaline variant: muusika ajal võivad õpilased hüpata, joosta, tantsida - täpselt nii, nagu ise tahavad. Kui muusika vaikib, peavad kõik jääma mingisse asendisse paigale. Liigutada tohib siis, kui muusika jätkub. 	
3. KLASS		
3. kl	Teema ja selle olulisus: Laulmine	
	Õpitulemused	Õppesisu

3.kl	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab lihtsamate regilaulude kooriosa kaasa; • laulab peast 3–4 lastelaulu; • tunneb Eesti hümnid, käitub hümnid laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda; • tunneb rütmivorme TA, TI-TI, TA-A, PAUS; 	<p>Kasutatakse ja kinnistatakse 1. ja 2. klassis omandatud teadmisi.</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Laulmisel kasutatakse loomulikku kehahoidu ja laululist hingamist, pingevaba tooni ja selget diktsiooni. Lauldakse a capella ja saatega kooris (terve klassiga), rühmas (rea kaupa) ja ka üksi. Õpitakse kuulama nii ennast kui ka teisi.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (Eesti Vabariigi aastapäev jt).</p> <p>Õpitakse I kooliastme ühislause: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Lapsed, tupp“ (sõnad E. L. Wöhrmann) „Teele, teele, kurekesed“ (sõnad Fr. Kuhlbars), „Uhti, uhti, uhkesti“ (eesti rahvaviis / A. Piirikivi), „Emakesele“ (M. Härma / A. Oengo-Johanson)</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu autoritega (helilooja ja luuletaja/sõnade looja). Loetakse noodist silbitatud laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>). Kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng.</p> <p>Kasutatakse ja kinnistatakse õpitud rütmivorme TA, TI-TI, TA-A, PAUS.</p>
	<p>Praktilised töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hääle- ja hingamisharjutused, arvestades ja arendades lauljate vokaalseid võimeid • Ea- ja teemakohaste laulude laulmine • Esinemised kooliüritustel, avaliku esinemise nõuete ja kommetega tutvumine ning nende järgmine 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Pillimäng</p>	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mängib õpitud rütme tuttavate laulude saateks kaasa 	<p>Õppesisu</p> <p>Harjutatakse kaasmänge keha- ja rütmipillidel.</p> <p>Tutvutakse plaatpillidega, kasutatakse põhiastmete (I, IV, V) plaate kaasmängudes.</p>

3. kl	<ul style="list-style-type: none"> mängib lihtsamaid kaasmänge keha- ja rütmipillidel. 	Tutvutakse eesti rahvapillidega (väikekannel jt)
	Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale <ul style="list-style-type: none"> Rütmiharjutused keha- ja rütmipillidel. Suurte ja väikeste numbrite kasutamine helivältuse märgistamiseks, number ise märgib mängitavat astet helireas. Plaatpilli mängu puhul värviliste klepsutäppide kasutamine. Sama värvi, kui on tähistatud plaat, on ka tähis noodis. Löökide arv=täppide arv taktis. Kaks korda vaja lüüa - 2 täppi vastavas kohas noodis (paarisarvulise taktimõõdu korral, kas 1. ja 2. löögil või siis 1. ja 3. löögil). Värviliste täppide kasutamine ka väikekandle õppimisel. Täpid kleebitakse vastavate keelte alla (I astme akordil siis vastavalt 2., 4. ja 6 keele alla, V astme akord 1., 3. ja 6 keele alla ning IV astme akord 2., 3. ja 5. keele alla) ning sama värvi täpp noodirea kohale sinna, kus loos peaks kõlama akord. 	
	Teema ja selle olulisus: Muusikaline liikumine	
	Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu osaleb õpitud laulumängudes 	Õppesisu: Meetrumi-taktimõõtu tunnetatakse ja väljendatakse liigutuste või liikumistega. Rütmi- <i>ostinatod</i> kehapillile. Liigutused-liikumised lauludele (teksti alusel/ teksti meelde jätmise hõlbustamiseks). Õpitakse erinevaid laulumänge.
	Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale <ul style="list-style-type: none"> Muusika väljendusvahendite (tempo - kiire, aeglane; meloodia - astmeliselt kulgev, hüpetega, lühikesed/pikad helivältused; harmoonia - tihe, hõre) tunnetamine liikumise kaudu. Muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas. Eeskuju järgi liikumised - virtuaalsed rütmimängud (body percussion), laste-zumba Marssimine erinevates tempodes, liikumissuundade vahetamine. Õpetajaga ühise liikumiskompositsiooni loomine. Valsi ja polka tantsimine, kasutades põhisamme. Eesti laulu- ja ringmängude mängimine. 	

4. KLASS

Teema ja selle olulisus: Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- laulab tuttavaid laule võimalikult selge diktsiooni, kõlava tooni ja õige kehahoiuga;
- teab peast 3–4 lastelaulu, sealhulgas vastavalt võimetele Eesti hümn;
- tunneb 3-osalist taktimõõtu ja rütmivältust TA-A-A;
- viipab käega 3-osalist taktimõõtu;

4.kl

Õppesisu

Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele. Lauldakse *a cappella* ja saatena nii üksi, kui ka ansambliks mille käigus kuuldakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi.

Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühehäälsid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldeprobleeme, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule.

Õpitakse laulma II kooliastme ühislaule: Eesti hümn, „Mu isamaa armas”, „Püha öö”.
Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mihklipäev, mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emakeelepäev, emadepäev jt).

Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu autoritega, kinnistatakse mõisteid helilooja, luuletaja/teksti autor. Selgitatakse autori õigust enda loodule.

Kinnistatakse laulu õppimist toetavat õpitud **muusikateooriat**. Loetakse noodist silbitatud laulusõnu ning jälgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, *segno*). Kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng.

Kasutatakse ja kinnistatakse varem õpitud rütmivorme TA, TI-TI, TA-A, paus. Tutvutakse rütmivältusega TA-A-A. Tutvustatakse 3-osalist taktimõõtu. Tutvutakse muusikaliste väljendusvahenditega - dünaamika - f - valjult, p - vaikselt; valjenedes, vaibudes

Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale

4. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Loomuliku kehahoiu ja laulmisele omaste hingamispehmete kinnistamine, hääleharjutuste kasutamine lahtilaulmiseks • Eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, regilaulude, eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine ühiselt, ansambelis (näiteks ridade kaupa) ja üksi. • I kooliastme ühislaulude kordamine. 	
	Teema ja selle olulisus: Pillimäng	
	Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmaste mänguvõtetega ja kasutab neid musitseerides. 	Õppesisu: Rakendatakse kehapilli ja Orff-instrumentaariumi <i>ostinatodes</i> , kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Tutvutakse väikekandle/plokkflöödi/plaatpillide mänguvõtetega <ul style="list-style-type: none"> - harjutatakse väikekandle mängu I ja V astme akordidega; - harjutatakse plokkflöödi esmaseid mänguvõtteid kolme noodi (G, A, H) ulatuses; - harjutatakse mängu plaatpillidel (helistiku põhiasemed). Rakendatakse väikekandle / plaatpillimängu lihtsamate laulude saateks.
	Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale <ul style="list-style-type: none"> • Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus. • Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel. • Laulude kaasmäng plaatpillidel (helistiku põhiasemetel vastavalt võimekusele kas üksi või jaotatuna rühmas). • Keha-, rütmi- ja plaatpillidel lihtsamate <i>ostinato</i>'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine. • Musitseerimine väikekandel ja/või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid. • Lihtsamate meloodiate esitamine plaatpillidel või klahvpillidel või erinevatel digitaalsetel rakendustel. 	
	Teema ja selle olulisus: Muusika kuulamine	
	Õpitulemused Õpilane:	Õppesisu: Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi, külastatud kontserte/muusikalavastusi. Avaldatakse nende kohta arvamust, kasutades õpitud muusikalist sõnavara. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid.

4. kl	<ul style="list-style-type: none"> ● mõistab terminite orkester ja orkestrijuhth/ dirigitendust; ● eristab vokaalmuusikat instrumentaalmuusikast; ● tunneb 3-osalist taktimõõtu ja rütmivõltust TA-A-A; ● viipab kõega 3-osalist taktimõõtu. 	<p>Tutvutakse teadlikult vokaalmuusika ja instrumentaalmuusikaga. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. Kuulatakse erineva taktimõõduga muusikapalu, eristamiseks 2- ja 3-osalist taktimõõtu.</p> <p>Kuulatakse ja võrreldakse hõõle- ja kooriliike. Kirjeldatakse oma koolis või kodukohas tegutsevaid koore - mis liik/liigid, kui suur koosseis, kes seal laulavad, mida esitavad, kus on neid kuulda/nõha olnud.</p> <p>Tutvutakse esituskoosseisudega. õpitakse tundma mõisteid orkester ja dirigitend. Kuulatakse erinevaid pillirühmi (klahvillid, keelpillid, puhkpillid, lõõkpillid) ja eristatakse pillirühmi kõla ja välimuse järgi.</p> <p>Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega, otsitakse infot autorite kohta, meenutatakse, kas on ka varem tema loomingut õpitud/esitatud.</p> <p>Kuulatakse eesti rahvamuusikat ja kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldu. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille (hiu kannel, kannel, lõõtspill, torupill, sarved, viled, parmupill jt) ning kirjeldatakse neid. Arutletakse, millest pillid valmistatud ja milliste materjalide ja töövõtetega saaks ise samasuguse ise valmistada.</p> <p>Dramatiseeringud ja liikumised kuuldu või kuulatava muusika järgi. Kuuldu muusika visualiseerimine kunstitõõdes.</p>
	<p>Praktilisteks tõõdeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Liikumismõng hõõleliikidest https://www.liikumakutsuvkool.ee/haaleliigid-1/ ● Kuuldu muusikapala või laulu meeleolu ja/või karakteri kirjeldamine. ● Kuuldu muusikapala karakteri väljendamine kunstiteose kaudu. ● Valikuliselt erinevate heliloojate, nõiteks eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojate teoste kuulamine. ● Lihtsamate kuulamistestide lõbiviimine (nõiteks pilli-, hõõlerühmade ja rahvapillide eristamine, heliloojate loomingu seostamine autoriga jne). ● Võimalusel kontserdi küllastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne). 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusikaline omalooming</p>	
	<p>õpitulemused: õpilane:</p>	<p>õppesisu:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> teab, mis on omalooming. 	<p>Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, loovliikumisi, improvisatsiooni.</p>
--	--	--

5. KLASS

Teema ja selle olulisus: Laulmine		
5.kl	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga; laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümni; saab aru väljenditest valjult, vaikselt, valjenedes, vaibudes; teeb vahet 2- ja 3-osalisel taktimõõdul 	<p>Õppesisu</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii üksi kui ka ansambelis. Laulu valikul arvestada hääle isikupära ja sobivat tessituuri.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, eristades neid üksteisest kõla alusel ja tunnuste/ülesehituse alusel. Lauldakse ühehäälseid laule, kaanoneid ning lihtsamaid kahehäälseid seadeid. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldeprobleeme, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule.</p> <p>Repertuaari valimisse kaasata õpilasi, arvestades nende arvamusi ja soove. Vajadusel anda ette teatud kriteeriumid (teema - jõulud, kevad; pikkus jne). Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mihkripäev, mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emakeelepäev, emadepäev jt).</p> <p>Õpitakse laulma peast II kooliastme ühislaule: Eesti hümn, „Mu isamaa armas”, „Püha öö”.</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu autoritega, kinnistatakse mõisteid helilooja, luuletaja/teksti autor. Selgitatakse autori õigust enda loodule. Loetakse noodist silbitatud laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>). Kinnistatakse mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Tutvutakse muusikaliste väljendusvahenditega f - valjult, p - vaikselt; valjenedes, vaibudes</p>

5. kl	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loomuliku kehahoiu ja laulmisele omaste hingamispõhimõtete kinnistamine, hääleharjutuste kasutamine lahtilaulmisel. • Laulu õppimine jõukohaste osade kaupa - fraas, rida, salm jne. Keerukamate meloodiate õppimine ja kinnistamine viisikäikude kaupa, eesmärgiks võimalikult puhas intoneerimine. Selgitus, et ka spordis tuleb sama asja korduvalt läbi teha, et jooks, vise, hüpe vms välja tuleks. • Tähelepanu pööramine laulu ülesehitusele, salmi ja refrääni eristamine. Erineva stiiliga noodistamise selgitamine (näiteks teksti asukoht noodis). • Märkide märkamine noodikirjas ja vajadusel selgitamine (taktimõõt, kordusmärgid, latern, 1. ja 2. volt jne). Võimalusel kinnistada märkide nimetusi. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Pillimäng</p>	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud eesti rahvapillide ja rahvamuusikaga; • on omandanud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmased mänguvõtted ja kasutab neid musitseerides 	<p>Õppesisu</p> <p>Õpitakse tundma eesti rahvapille, nende kõla (seos materjalidega, millest nad on valmistatud) ja mänguvõtteid.</p> <p>Keha-, rütmi- ja plaatpillidel harjutatakse <i>ostinato</i>'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimist. Pillimängus rakendatakse õigeid mänguvõtteid.</p> <p>Harjutatakse lihtsamate laulude saatmist pillidega, vajadusel jätkata eelnevalt õpitud/kasutatud alternatiivsete võimalustega (värvid, numbrid, figuurnoodid).</p> <p>Tutvustatakse/ tuletatakse meelde noodijoonestikku (read ja vahed), absoluutset noodisüsteemi (igal noodil on oma kindel koht noodijoonestikul), nootide tähtnimetusi ning võimaluse korral luua seos - nootide asetus noodijoonestikul ja klaviatuuril (loob eelduse ja võimaluse klahvpillimängu õppimiseks). Kasutada tähtnimesid, tutvustada klahvpille ning luua seos plaatpillide tähtnimede ja klaviatuuriga. Klahvpillidel mängu katsetada veebirakendustes, Youtubes leitavad erinevad variandid visuaalseks toeks.</p> <p>Vastavalt kooli võimalustele, sõltuvalt pillide olemasolust:</p> <ul style="list-style-type: none"> - väikekandel õpitakse uus akord IV; harjutatakse I, V ja IV akordi ning rakendatakse laulude saatmisel; - plokkflöödil õpitakse uued noodid C ja D, kinnistatakse plokkflöödi mänguvõtteid 4-5 noodi ulatuses (G, A, H, C, D).

5. kl	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus. Lihtsamate <i>ostinato</i>'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine kehapillil ja rütmipillidel. • Laulude kaasmäng plaatpillidel (helistiku põhiastmetel vastavalt mängijate võimekusele kas üksi või jaotatuna rühmeliikmete vahel). • Musitseerimine väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid. • Klahvpillimäng - Youtubest näidis- ja õppevideosid vaadates saab õppida klahvpillimängu. • Paberist ja rullitav kummist klaviatuur - sõrmede koordineerimise harjutamiseks ja tähtnimede asukoha kinnistamiseks klaviatuuril, ei saa klahvi vajutamise tunnetust. • Lihtsamate meloodiate esitamine klahvpillidel või erinevates veebirakendustes (otsingusõnaga virtual piano/piano online). Klaverimängu õppevideod youtubes (EASY Piano Tutorial - värvilised ruudud tähtnimedega "klahvidele langemas"; Piano Easy Tutorial With Sheet - koos noodiga), seadetest saab valida õppimiseks aeglasema kiiruse. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusika kuulamine</p>	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arendab muusikalist väljendusoskust liikumise ja rütmimängude kaudu. 	<p>Õppesisu</p> <p>Muusikaline tajus: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule.</p> <p>Ruumiteadlikkus ja koordineerimine: Arendatakse ruumitunnetust - ruumis paiknemine, enda ja kaaslaste liikumise tunnetamine ruumis. Motoorika, koordineerimise, tähelepanuvõime ja väljendusoskuse arendamine loovliikumise ja rütmimängude kaudu.</p> <p>Eneseväljendus ja loovus: loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise; muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; kuulatud muusika väljendamine: erineva tempo ja rütmide kasutamine; muusika dünaamika, sisu, karakteri väljendamine liikumistes.</p> <p>Mängitakse laulu- ja ringmänge, rakendatakse mõisteid rivi, ring/sõõr, viirg. Tantsitakse lihtsamaid rahvatantse. Kaasmängud keha- ja rütmipillidel.</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti laulu- ja ringmängude mängimine. • Muusika väljendusvahendite (tempo, rütm, dünaamika) tunnetamine liikumise kaudu. 	

5. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas. • Ühiste liikumiskompositsioonide ja erinevate liikumisimprovisatsioonide loomine, vahendite (lindid, kangad jms) kasutamine. 	
	Teema ja selle olulisus: Muusikaline omalooming	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, mis on omalooming. 	Õppesisu Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, loovliikumisi, improvisatsiooni.
	Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale	
<ul style="list-style-type: none"> • Muusikalised kahekõned - õpetaja küsib, õpilane vastab. Tekst realistlik (mis on sinu nimi?) kui ka hääled/hääletsused (la-la-la, pa-pa-pa jne) 		

6. KLASS

Teema ja selle olulisus: Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümn;
- laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga;
- teab, mis on häälemurre, tunneb häälehoiu põhimõtteid ja rakendab neid häälemurde perioodil.
- tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike;
- laulab regilaulu, teab regilaulu esitamise traditsioone.

Õppesisu

Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele. Laulu valikul arvestada hääle isikupära ja sobivat tessituuri. Lauldakse *a cappella* ja saatega, koos, ansamblis ja ka üksi (vastavalt võimalustele ja võimekusele). Püütakse edasi anda laulu meeleolu ja sõnumit, kasutatakse dünaamika võimalusi esitada laulu väljendusrikkalt.

Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu vastavalt nende esitusvõtetele. Lauldakse ühe- ja kahehäälsid laule, kaanoneid. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldusprobleeme, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule.

Repertuaari valikusse võiks kaasata õpilasi, valikul arvestatakse eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid, luuakse seos kirjandustundides õpituga. Väärtustatakse ühislaulmist, lauldakse peast II kooliastme ühislaulu: Eesti hümn, „Kui Kungla rahvas“, „Majakene mere ääres“.

Muusikaline kirjaoskus. Laulu õppimisel kasutatakse ja kinnistatakse õpitud võtteid ja mõisteid. Vajadusel selgitatakse erinevaid laulu noodikirja/ülesehituse variante (sõnade paigutused noodikirjas ja noodiridade all jms).

Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale

- Tähelepanu pööramine hääle tekitamisele - loomulik kehahoiak, laululine hingamine (kiire ja sügav, kahinata sissehingamine, aeglane väljahingamine/õhu vabastamine laulmisel), vaba tooni tekitamine, selge hääldus, võimalikult puhas intonatsioon/kõlapuhtus, ilmekus esitusel.
- Hääleharjutused, lahtilaulmine tunni alguses/ enne laulmist, hääleulatuse ja -tugevuse arendamine, helikõrguste tunnetamine laulmisel.
- Õpitud laulude kordamine, eakohaste ühislaulude, eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine.

Teema ja selle olulisus: Pillimäng

6. kl

6. kl	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab varem õpitud pillimänguvõtteid ning kasutab pillimängu laulude saatetes või vahemängudes. 	<p>Õppesisu</p> <p>Plokkflöödi mängus kinnistatakse õpitud mänguvõtteid viie noodi ulatuses (G, A, H, C, D), õpitakse juurde parema käe sõrmede lisamisel uued noodid E, FIS ja D. Uute nootide omandamisel on võimalik õppida lugusid nii G kui D duuris, mis on plokkflöödi õppes lihtsad helistikud.</p> <p>Väikekandle või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid, harjutatakse lihtsamate laulude saatmist pillidega. Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris, ansambelis kui ka üksi.</p> <p>Musitseerimisel kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Noodist mängimisel kinnistatakse absoluutset noodisüsteemi. Paigutatakse absoluutsed helikõrgused (tähtnimetused) klaviatuurile (süntesaator/klaver/erinevad rakendused) ja mängitakse lihtsamaid meloodiaid plaatpillidel/klaviatuuril.</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel. • Rütmi ja meloodia esitamine või improviseerimine plaatpillidel. • Keha-, rütmi- ja plaatpillidel <i>ostinato</i>'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine. • Musitseerimine väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid. • Klavipillimäng - Youtubest näidis- ja õppevideosid vaadates saab õppida klavipillimängu. • Veebirakenduste kasutamine pilliõppes (<i>virtual piano</i> jt). Lihtsamate meloodiate esitamine klavipillidel või erinevatel digitaalsetel rakendustel. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusika kuulamine</p>	
<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eristab abivahenditele toetudes kõrget ja madalat mees- ja naishäält; • on tutvunud erinevate kooriliikidega; • teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeost; 	<p>Õppesisu</p> <p>Hääli. Kuulatakse ja võrreldakse hääleliike, selgitatakse hääle tekkimist, häälemurret. Kuulatakse ja võrreldakse kooriliike. Kirjeldatakse oma koolis või kodukohas tegutsevaid koore - mis liik/liigid, kui suur koosseis, kes seal laulavad, mida esitavad, kus on neid kuulda/näha olnud. Kuulatakse laulupeo esitusi tuttavatest lauludest. Arutletakse laulupeo kogemuse ja tähenduse üle.</p> <p>Eesti rahvamuusika. Kuulatakse ja eristatakse vanemat ja uuemat rahvalaulu (meloodia, sisu/tekst, esitusviis); rahvamuusikat ja seda esitavaid rahvapille; rahvatantse ja laulumänge.</p>	

6. kl	<ul style="list-style-type: none"> tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike; teab regilaulu esitamise traditsioone; tunneb eesti olulisemaid rahvapille nii välimuse kui ka kõla järgi, teab nende nimetusi; eristab kuulamise järgi marssi, valssi ja polkat. 	<p>Euroopa rahvaste muusika. Tutvutakse valikuliselt Soome, Rootsi, Norra, Läti, Leedu, Poola, Saksamaa, Austria, Suurbritannia, Venemaa muusikatraditsioonidega. Arutelude ja vestluste käigus võrreldakse õpitud rahvaste muusikat eesti rahvamuusikaga, nt leitakse erinevusi ja sarnasusi eesti rahvapillidega (pillirühm, kuju, kõla).</p> <p>Kinnistatakse kontserdikülastaja hea käitumise tavadid. Kirjeldatakse ja analüüsitakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või kirjalikult muusika oskussõnavara kasutades või muul looval viisil.</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> Liikumismäng hääleliikidest https://www.liikumakutsuvkool.ee/haaleliigid-1/ Pane käed kaelale ja tee erinevaid hääliitsusi. Pane tähele, millisel kaelapiirkonnal sa heli tunded ja seda, milline see heli tundub. Võta käed kaelalt ära ja pane need vastu rinda: millises piirkonnas sa heli kõige paremini tunned, kui laulad kõrge või madala häälega? Proovi erinevates ruumides heli tekitada – kasuta oma katseks klassiruumi, koridori, suurt saali/aulat, võimlat, dušikabiini ja välitingimusi. Kuidas su hääel nendes erinevates ruumides kõlab? Mil moel madala ja kõrge hääle poolt tekitatav kaja erineb? Esitlused/plakatid pillidest, hääleliikidest, autoritest, erinevate maade kultuuridest jne. Intervjuu laulupeol osalenud tuttava isikuga (üheskoos ettevalmistatud küsimustega). https://learningapps.org/5474642 https://learningapps.org/2852059 https://learningapps.org/2873240 https://learningapps.org/4150805 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusikaline liikumine</p>	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> eristab kuulamise järgi marssi, valssi ja polkat; teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeost 	<p>Õppesisu:</p> <p>Muusikaline taj: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule.</p> <p>Kuulatakse eriilmelisi tantse - marss, valss, polka. Püütakse liikuda muusika iseloomule vastavalt, võimalusel kasutatakse liikumisel valsi ja polka põhisamme.</p>

6. kl		<p>Ruumiteadlikkus ja koordineatsioon: keha tunnetuse ja koordineatsiooni arendamine; liikumistegevuste kaudu enda ja teiste tunnetamine, arvestamine paiknemisega ruumis ja liikumistrajektooriga; kehakeele kasutamine, arvestades ruumi võimalusi ja muusika iseloomu.</p> <p>Grupisene suhtlus: tegevusi võib läbi viia üheskoos, rühmades ja ühekaupa tegutsedes, arvestades osalejate vajaduste, oskuste ja võimalustega; teistega arvestamine, grupisese suhtluse ja koostöö arendamine, luues üheskoos liikumismustreid ja -kavasid.</p> <p>Eneseväljendus ja loovus: muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Meetrumi/taktimõõdu tunnetamine ja väljendamine liigutuste või liikumistega. ● Rütmi-ostinatod kehapillile. ● Rütmi ja dünaamika väljendamine liigutuste või liikumistega. ● Muusikapaladele/lauludele liigutuste loomine - loovliikumine, tantsuline omalooming. ● Pärimuslikud laulumängud, ringmängud. ● Folkloorsed ja rahvatantsud, teiste rahvaste tantsud. ● Laste-zumbad jms videotes - eeskuju järgi liikumine. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusikaline omalooming</p>	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● teab, mis on autoriõigused ja -kaitse. 	<p>Õppesisu</p> <p>Turvalise ja loomisvabadust toetava keskkonna kujundamine, kus hinnaliseks peetakse ka eksimusi ning õpitakse ebaõnnestunud katsetustest. Lugupidav suhtumine kaasõpilaste loomingusse.</p> <p>Loomine võiks alata väiksematest katsetustest õppijale tuttavalt viisil (üminad, rütmikompositsioonid, helid ja kooskõlad jms), kasutades keha, häält ja olemasolevaid pille. Tutvutakse muusikateose interpreteerimisvõimalustega (töötlus, orkestratsioon, remiks, kaver, rahvalaulu originaalesituse kasutamine kaasaegses loos).</p> <p>Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, loovliikumisi, improvisatsiooni.</p>

7. KLASS

Teema ja selle olulisus: Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümn;
- laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga;
- tunneb helivältusi ja rütme TA, TI-TI, TIRI-TIRI, TAI-RI, TA-A, TA-A-A, TA-A-A-A ja pause

Õppesisu

Laulmine ja hääletehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega. Arendatakse helikõrguste tunnetamist laulmisel, hääleulatust ja -tugevust; pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele, rõhutatakse diktsiooni täpsust ja selgust. Järgitakse häälehoiude häälemurdeperioodil, arvestatakse võimete ja hääle isikupäraga, pakkudes toetavat ja vajadusel individuaalset lähenemist.

Lauldakse a cappella ja saatega, koos, ansamblis ja ka üksi (vastavalt võimalustele ja võimekusele). Esinemiskogemust võimaldatakse erinevate esinemiste kaudu individuaalsetes etteastetes, väikestes rühmades või suuremates koostööprojektides, arendades ka koostöö- ja suhtlusoskusi. Enesekindlust ja positiivset lavakogemust annab toetav ja turvaline keskkond.

Repertuaar. Lauldakse ühe- ja kahehääelseid ea- ja teemakohaseid laule, tutvutakse erinevate muusikastiilide ja kultuuride lauludega, laiendades oma repertuaari ja muusikalist silmaringi. Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega, õpitakse laulma kooliastme ühislauke: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen)

Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale

- Ea- ja teemakohaste laulude laulmine, arvestades lauljate vokaalseid võimeid
- Esinemised kooliüritustel, avaliku esinemise nõuete ja kommetega tutvumine ja nende järgmine

Teema ja selle olulisus: Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

Õppesisu

7. kl	<ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud nootide tähtnimetustega ning nootide asetusega noodijoonestikul; • tunneb helivältusi ja rütme TA, TI-TI, TIRI-TIRI, TAI-RI, TA-A, TA-A-A, TA-A-A-A ja pause 	<p>Esmane eesmärk on positiivsete emotsioonide saamine muusika tegemisest. Süvendatakse pillimänguuskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes. Pillimäng ühismusitseerimisel koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust.</p> <p>Laulusaadete ja pillilugude õppimisel jälgitakse rütmi (helivältused, rütmifiguurid ja pausid) ja meloodia liikumist. Arvestatakse õpitud noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, segno jt), kinnistatakse mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Tuletatakse meelde noodijoonestikku (read ja vahed), relatiivset noodisüsteemi (igal noodil on oma kindel koht noodijoonestikul), nootide tähtnimetusi.</p> <p>Tutvustatakse kitarri ja ukulele mänguvõtteid. Arvestatakse õpilaste võimekusega. Kuna ukulelel on akorde lihtsam omandada kui kitarril, siis soovitatakse esimesena akordõpet sel pillil. Klassikalisel kitarril soovitatavalt harjutada lugude saatmist bassidega, lahtistel keeltel.</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keha-, rütmi- ja plaatpillidel ostinato'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine. • Kitarril/ukulele/väikekandle/plaatpillide mängimine laulude saateks. • Lugude jaotamine eri raskusastmetega partiideks (ainult meloodia mängijad, ainult bassipartii mängijad, eraldi saateakordi mängijad jne; meloodia jagamine väiksemateks muusikalisteks osadeks, nende jaotamine rühmade/mängijate vahel). • Figuurinootide kasutamine kitarrilõppes 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusika kuulamine</p>	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud sümfooniaorkestri erinevate pillirühmadega; • tunneb keel-, puhk- ja löökpille; 	<p>Õppesisu</p> <p>Muusikainstrumendid. Puhkpillid - tutvutakse pillide valmistamise materjalide, heli tekkimise/tekitamise põhimõtetega, huuliku tüüpidega, pillitoru pikkuse muutmise vahendite ja võimalustega eri pillidel (ventiilid, klapid, kuliss). Eristatakse puu- ja vaskpuhkpile nende kõla ja kuju järgi.</p>

7. kl	<ul style="list-style-type: none"> oskab kuuldeliselt eristada erinevaid instrumente; eristab kuulamise järgi duur- ja moll-helilaadi 	<p>Löökpillid - tutvutakse pillide valmistamise materjalide, heli tekkimise/tekitamise põhimõtetega. Eristatakse määratlemata ja kindla helikõrgusega löökpille nende kõla ja kuju järgi.</p> <p>Keelpillide - tutvutakse pillide valmistamise materjalide, heli tekkimise/tekitamise põhimõtetega. Eristatakse näppe- ja poogenkeelpille nende kõla ja kuju järgi.</p> <p>Tutvutakse orkestriga - koosseis/pillirühmad, dirigendi roll ja ülesanded.</p> <p>Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ning õpitakse valikuliselt tundma teiste rahvaste muusikapärandit.</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> Teoste, mis tutvustavad orkestripille, kuulamine-vaatamine, sealhulgas ka pillide valmistamist (materjalid, töövõtted, tööriistad) tutvustavad videod. Erinevate pillide ja pillirühmade kõla eristamine, iseloomustamine, võrdlemine nii üksi, paaris kui rühmatööna, oma arvamuse põhjendamine. Inimkõrv harjub keskkonnas pidevalt kostuvate helidega. Mis hääli kuuled sa klassis vaikuses tööd tehes? Sõnatud helid - Milliseid sõnatuid helisid sa oma suuga teha oskad? Milliseid helisid sa oma kehaga teha oskad? Räägi oma kaaslasega sõnatute helide keeles. Kuidas väljendada erinevaid tundeid ilma sõnadeta, vaid helisid kasutades - rõõmu, kurbust, pettumust, väsimust, nälga, närvilisust, leina ja viha? Hääleorkester - vaadake koos pilte ja püüdke oma häältega joonistatut esitada. Valige igale orkestriliikmele oma heli – näiteks ümin, pobin või vokaali kordamine ja leppige kokku, millisel kõrgusel igaüks heli tegemist alustama peab. Leidke oma „hääleorkestrile“ dirigent ning dirigent juhatab orkestrit käeviibete abil sellisel häälitsemal, nagu joonistel näidatud. Proovige ka ise partituuriks sobivaid jooniseid koostada. Rühmamängud löökpillidele: https://www.youtube.com/watch?v=6iuD3pSgBcw ; https://www.youtube.com/watch?v=Db6j-v3MN3o; https://www.youtube.com/watch?v=zYwjo6uABuA; https://www.youtube.com/watch?v=IDvIo_LRIZ4; https://www.youtube.com/watch?v=I62vz9sOITc Rahvaste muusika kuulamine, iseloomustamine, võrdlemine nii üksi, paaris kui rühmatööna, oma arvamuse põhjendamine ja seoste leidmine eesti muusikaga. Paaris- või rühmatöö - postri /esitluse koostamine valitud teema kohta (rahvaste muusika, muusikastiilid, esitajad). Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: teatrid, kontserdisaalid, kirikud, muuseumid jt Arvamuse avaldamine/arvustuse kirjutamine muusikaürituse (kontsert, muusikalavastus), õppekäikude või õpitud rahvaste muusika, heliloojate ja interpreetide kohta. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusikaline liikumine</p>	
	<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>

7. kl	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> tajub muusika erinevaid elemente (rütm, tempo, pulss, meloodia, harmoonia ja dünaamika), väljendab neid liikumises 	<p>Muusikaline taj: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule.</p> <p>Ruumiteadlikkus ja koordineatsioon: keha tunnetuse ja koordineatsiooni arendamine; liikumistegevuste kaudu enda ja teiste tunnetamine, arvestamine paiknemisega ruumis ja liikumistrajektooriga; kehakeele kasutamine, arvestades ruumi võimalusi ja muusika iseloomu.</p> <p>Grupisene suhtlus: tegevusi võib läbi viia üheskoos, rühmades ja ühekaupa tegutsedes, arvestades osalejate vajaduste, oskuste ja võimalustega; teistega arvestamine, grupisese suhtluse ja koostöö arendamine, luues üheskoos liikumismustreid ja -kavasid.</p> <p>Eneseväljendus ja loovus: muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise</p> <p>Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale iseloomulikke omadusi, võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile.</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> Muusikavormi väljendamine loovliikumise või improvisatsiooni kaudu üksi või rühmas. Erinevate liikumisimprovisatsioonide loomine. Liikumistegevuste kaudu saab rakendada rahvaste muusika teemades käsitletud muusika- ja tantsustiile. Valikuliselt maailma rahvaste tantsude põhisammude õppimine. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusikaline omalooming</p>	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> väljendab end omaloomingu kaudu 	<p>Õppesisu</p> <p>Turvalise ja loomisvabadust toetava keskkonna kujundamine, kus hinnaliseks peetakse ka eksimusi ning õpitakse ebaõnnestunud katsetustest, lugupidav suhtumine kaasõpilaste loomingusse.</p> <p>Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult.</p>

7. kl		Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, lihtsamaid lugusid õpitud pillidel, meloodiaid ja laulutekste, loovliikumisi, improvisatsiooni.
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omaloomingu loomine vokaalselt, instrumentaalselt ja/või digitaalselt, rakendades muusikalist kirjaoskust. • Stomp - muusika tegemine erinevate (olme)esemetega. • Laulutekstide loomine. • Liikumiskompositsiooni ettevalmistamine ja esitamine. • Laulu-, tantsu või instrumentaalkompositsiooni loomine. 	
8. KLASS		
8.kl	Teema ja selle olulisus: Laulmine	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab peast 5–6 laulu; • laulab pingevabalt, laulab õige hingamise ja selge diktsiooniga; • tunneb taktimõõte 2/4, 3/4, 4/4 	<p>Õppesisu</p> <p>Laulmine ja hääletehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega. Arendatakse helikõrguste tunnetamist laulmisel, hääleulatust ja -tugevust; pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele, rõhutatakse diktsiooni täpsust ja selgust. Järgitakse häälehoiude häälemurdeperioodil, arvestatakse võimete ja hääle isikupäraga, pakkudes toetavat ja vajadusel individuaalset lähenemist.</p> <p>Lauldakse a cappella ja saatena, koos, ansambelis ja ka üksi (vastavalt võimalustele ja võimekusele). Esinemiskogemust võimaldatakse erinevate esinemiste kaudu individuaalsetes etteastetes, väikestes rühmades või suuremates koostööprojektides, arendades ka koostöö- ja suhtlusoskusi. Enesekindlust ja positiivset lavakogemust annab toetav ja turvaline keskkond.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse ühe- ja kahehäälsid eesti ja teiste rahvaste laule. Arvestatakse eesti tähtpäevadega; õpitakse laulma kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu</p>

8. kl		isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa), „Isamaa ilu hoieldes“ (A. Mattiisen/J. Leesment), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär / L. Tungal).
	Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale	
	<ul style="list-style-type: none"> • Ea- ja teemakohaste laulude laulmine, arvestades lauljate vokaalseid võimeid • Esinemised kooliüritustel, avaliku esinemise nõuete ja kommetega tutvumine ja nende järgmine. 	
	Teema ja selle olulisus: Pillimäng	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • tunneb taktimõõte 2/4, 3/4, 4/4; • suudab kaasa mängida lihtsamaid rütmstruktuure; • oskab lahendada lihtsamaid rütmiülesandeid 	Õppesisu Pillimängu praktiseeritakse koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul, kasutades omandatud muusikalist kirjaoskust - jälgitakse rütmi (helivältused, rütmifiguurid ja pausid) ja meloodia liikumist. Arvestatakse õpitud noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, segno jt), kinnistatakse mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes. Lugude jaotamine eri raskusastmetega partiideks (ainult meloodia mängijad, ainult bassipartii mängijad, eraldi saateakordi mängijad jne), meloodia jagamine väiksemateks muusikalisteks osadeks, nende jaotamine rühmade/mängijate vahel). Tutvutakse võimalusel maailma rahvaste (valikuliselt Hispaania, Ladina-Ameerika ja Põhja-Ameerika) muusikaga läbi pillimängu. Katsetatakse rock- ja popmuusika esitamist vastavalt võimalustele ja võimekusele.
Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale		
<ul style="list-style-type: none"> • Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus, rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel. • Keha-, rütmi- ja plaatpillidel ostinato'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine. • Kahekõne pillide vahel - muusikaline vestlus vaheldumisi, pikkus võib olla eelnevalt kokku lepitud (4/8 lööki). • Kitarril, ukulelel ja/või väikekandlel mängimine laulude saateks, kasutades õppijate võimekusele sobivat raskusastet (akordid, üks keel/bassikeel) • Digivõimaluste katsetamine pillimängus, nt luupide loomine rakendusega Loop Station. 		
Teema ja selle olulisus: Muusika kuulamine		

	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud popmuusika ajaloo ja nüüdismuusikaga. 	<p>Õppesisu</p> <p>Heli ja selle omadused. Elektrofonid. Arvutimuusika. Tutvutakse heli ja selle omadustega ning eristatakse kõla ja kuju järgi akustilisi ja elektroonilisi muusikainstrumente. Tutvutakse arvutimuusika arengulooga ja selle loomise võimalustega.</p> <p>Muusikatööstus. Tutvutakse helisalvestuse ja muusikatehnika arengulooga. Õpitakse tundma autorikaitse seadust ja autoriõigusega kaasnevat kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).</p> <p>Rock- ja popmuusika stiilid - nimetused, iseloomulikud tunnused, tuntumad esitajad - tutvustavad stiilid võivad olla valitud õpilaste eelistusi arvestades.</p> <p>Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ja õpitakse valikuliselt tundma ja eristama Hispaania, Ladina-Ameerika ja Põhja-Ameerika rahvaste muusikat.</p> <p>Rock- ja popmuusika. Kuulatakse ja võrreldakse rock- ja popmuusika stiile, saadakse ülevaade stiilide algusaegadest ja arengust. Luuakse seosed levimuusika arenguga Eestis.</p>
8. kl	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusika loob meeleolu - pane silmad kinni ja kuula erinevate filmistseenide taustamuusikat. Millist muusikat kasutatakse põnevusfilmides, millist aga multifilmides? Milline muusika seostub sulle komöödiate ja fantaasiafilmidega, milline armastusfilmidega? Milliseid pille kasutatakse eri tüüpi filmide taustamuusikas? Mil määral mõjutab taustamuusika filmi meeleolu? Muusikas tähistab paus vaikushetke. Filmides rõhutatakse vaikushetki sageli häältega – vee tilkumise, käokella tiksumise või õrna flöödimuusikaga. • Teemaatilise postri või esitluse loomine paaris- või rühmatöona. • Lemmikartisti (rock/pop) ja/või tema tuntuma/meeldivaima loo tutvustus. • Ajatelje koostamine muusikatehnika/keskkondade arengu kohta (2000 - ...) • Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: teatrid, kontserdisaalid, kirikud, muuseumid, sh kodukohaga seotud kultuuriväärtuslikud ehitised, asutused jt. • Arvamuse avaldamine/arvustuse kirjutamine muusikaürituse (kontsert, muusikalavastus), õppekäikude või artistide kohta. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusikaline liikumine</p>	

8. kl	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> tajub muusika erinevaid elemente (rütm, tempo, pulss, meloodia, harmoonia ja dünaamika), väljendab neid liikumises; tunneb taktimõõte 2, 3, 4. 	<p>Õppesisu</p> <p>Muusikaline taj: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule.</p> <p>Ruumiteadlikkus ja koordineatsioon: keha tunnetuse ja koordineatsiooni arendamine; liikumistegevuste kaudu enda ja teiste tunnetamine, arvestamine paiknemisega ruumis ja liikumistrajektooriga; kehakeele kasutamine, arvestades ruumi võimalusi ja muusika iseloomu.</p> <p>Grupisene suhtlus: tegevusi võib läbi viia üheskoos, rühmades ja ühekaupa tegutsedes, arvestades osalejate vajaduste, oskuste ja võimalustega; teistega arvestamine, grupisese suhtluse ja koostöö arendamine, luues üheskoos liikumismustreid ja -kavasid.</p> <p>Eneseväljendus ja loovus: muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise</p> <p>Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale iseloomulikke karaktereid, võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile.</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> Liikumistegevuste kaudu saab rakendada rahvaste muusika teemades käsitletud muusika- ja tantsustiile (nt Ladina-Ameerika tantse rumba, samba jt, kasutades nende põhisamme) Liikumistegevustes (näiteks tantsukompositsiooni loomisel) saab kasutada rockmuusika erinevaid tantsustiile (nt kantri, disko, hip-hop jt). 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusikaline omalooming</p>	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> väljendab end omaloomingu kaudu 	<p>Õppesisu</p> <p>Kui kooli õppenõukogu nii otsustab, teeb ka LÕK õpilane loovtööd. Muusika pakub selleks mitmesuguseid võimalusi - laulmine, pillimäng, liikumine, omalooming.</p> <p>Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult.</p>

8. kl		<p>Luuakse lihtsaid meloodiaid, erinevaid muusikast lähtuvaid tekste, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja ostinatosid. Väikekandlel, plokkflöödil, kitarril või ukulelel esitatakse omaloomingut kasutades õpitud mänguvõtteid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakenduste ja programmidega</p> <p>Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi.</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Omaloomingu loomine vokaalselt, instrumentaalselt ja/või digitaalselt, rakendades muusikalist kirjaoskust. ● Helide salvestamine ja töötlemine oma nutiseadmega. ● Laulutekstide loomine. ● Rökk- ja/või popmuusika stiilis tantsukompositsiooni loomine. ● Laulu-, tantsu- või instrumentaalkompositsiooni loomine inspireeritult maailma rahvaste muusikast. 	
9. KLASS		
9.kl	<p>Teema ja selle olulisus: Laulmine</p>	

9. kl	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümn; • laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga. 	<p>Õppesisu</p> <p>Laulmine ja hääletehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega. Arendatakse helikõrguste tunnetamist laulmisel, hääleulatust ja -tugevust; pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele, rõhutatakse diktsiooni täpsust ja selgust. Järgitakse häälehoitu häälemurdeperioodil, arvestatakse võimete ja hääle isikupäraga, pakkudes toetavat ja vajadusel individuaalset lähenemist.</p> <p>Lauldakse a cappella ja saatena, koos, ansambelis ja ka üksi (vastavalt võimalustele ja võimekusele). Esinemiskogemust võimaldatakse erinevate esinemiste kaudu individuaalsetes etteastetes, väikestes rühmades või suuremates koostööprojektides, arendades ka koostöö- ja suhtlusoskusi. Enesekindlust ja positiivset lavakogemust annab toetav ja turvaline keskkond.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse ühe- ja kahehäälseid ea- ja teemakohaseid eesti ja teiste rahvaste laule. Arvestatakse eesti tähtpäevadega; õpitakse laulma kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks / L. Koidula), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oxford / (V. Oxford), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen / J. Leesment), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa), „Saaremaa valss“ (R. Valgre / D. Vaarandi), „Mul meeles veel“ (R. Valgre / K. Kikerpuu), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär / L. Tungal).</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ea- ja teemakohaste laulude laulmine, arvestades lauljate vokaalseid võimeid. • Õpitud ühislaulude kordamine. • Esinemised kooliüritustel, avaliku esinemise nõuete ja kommetega tutvumine ja nende järgmine. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Pillimäng</p>	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p>	<p>Õppesisu</p>

	<ul style="list-style-type: none"> väärtustab eesti rahvamuusikat ja oskab nimetada eesti rahvapille. tunneb ja suudab kaasa koputada levinumaid rütmistruktuure (2/4, 3/4, 4/4) 	<p>Pillimängu praktiseeritakse koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul, kasutades omandatud muusikalist kirjaoskust. Süvendatakse pillimänguoskusi (ukulele/kitarr) ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes.</p> <p>Arendatakse õpilaste rütmi- ja meloodiataju, esinemisjulgest, suhtlemis- ja koostööoskusi. Luuakse võimalusi loovaks eneseväljenduseks ja omaloomingu esitamiseks.</p> <p>Tutvutakse maailma rahvaste (Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika) muusikaga läbi pillimängu.</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> Lugude jaotamine eri raskusastmetega partiideks (ainult meloodia mängijad, ainult bassipartii mängijad, eraldi saatekordi mängijad jne; meloodia jagamine väiksemateks muusikalisteks osadeks, nende jaotamine rühmade/mängijate vahel). Keha-, rütmi- ja plaatpillidel ostinato'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine. Kitarri/ukulele/väikekandle/plaatpillide mängimine laulude saateks. Kahekõne pillide vahel - muusikaline vestlus vaheldumisi, pikkus võib olla eelnevalt kokku lepitud (näiteks 8 pulsilööki). Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel, rütmimängud. Digivõimaluste katsetamine pillimängus ja muusika loomisel. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusika kuulamine</p>	
<p>9. kl</p>	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb järgmisi muusikažanre: ooper, operett, muusikal, ballett, sümfoonia; on tutvunud üldtuntud näidetega klassikalisest muusikast; väärtustab eesti rahvamuusikat ja oskab nimetada eesti rahvapille 	<p>Õppesisu</p> <p>Hääl. Tutvutakse hääleorganitega (hingamiseliidid, hääletekitajad, resonaatorid), hääle tekkimise protsessiga, häälemurde ning hääle hoidmise viisidega. Kuulatakse ning eristatakse hääleliike.</p> <p>Orkester. Muusikanäidete abil tutvutakse orkestri kujunemise, liikide ja koosseisudega. Õpitakse tundma sümfooniaorkestri koosseisu ning paigutust. Tutvutakse Eesti (esindus)orkestritega.</p> <p>Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ning õpitakse tundma Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika muusikat.</p>

9. kl	<ul style="list-style-type: none"> • on omandanud muusika kuulamise kogemuse 	<p>Muusikateater. Näidete abil õpitakse tundma muusikateatri nelja olulisemat alaliiki (ooper, operett, muusikal, ballett). Tutvutakse ooperi, opereti, muusikali ja balleti kujunemise looga ning kuulatakse olulisemate heliloojate (Giuseppe Verdi, Georges Bizet, Jacques Offenbach, Andrew Lloyd Webber, Pjotr Tšaikovski jne) loomingut. Luuakse seosed lavamuusika arenguga Eestis, tutvutakse Eesti tuntumate lauljate ja tantsijatega.</p> <p>Džässmuusika. Tutvutakse džässmuusika kujunemise looga. Näidete abil õpitakse tundma džässmuusika põhijooni ja stiile. Kuulatakse olulisemate maailma ja eesti džässmuusika heliloojate muusikat ning iseloomustatakse kuuldut.</p> <p>Filmimuusika. Tutvutakse filmimuusika ajaloo etappidega. Kuulatakse olulisemate maailma ja eesti filmimuusika heliloojate muusikat ning iseloomustatakse kuuldut.</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Küsimuste koostamine teema kohta (viktoriini koostamine). Elevust tekitab ka "valede" vastuste väljamõtlemine (Kahooti-tüüpi viktoriini puhul). • Youtubest näidete otsimine (näiteks "Väikeste luikede tantsu" põnevamad/erinevad versioonid), oma "leiu" esitlemine koos selgitusega - miks just see? • Karjääriõpe - arutleda ja mõelda läbi - milliste ametite esindajad peavad tegema tööd selleks, et üks lavateos (näiteks ooper) publikuni jõuaks? Ametinimetus ja sinna juurde selgitus - mida teeb. Siinkohal saab tutvustada ka infoportaale ja õppimisvõimalusi (https://haridusportaal.edu.ee/ametialad). • Võrdlustabeli koostamine (lahtrite arvu ja sisu saab kohandada vastavalt võimekusele) - ühised jooned ja erinevused. • Külalastatud kontsertide, muusikaliste etenduste, kuulnud muusikapalade ja esituste kohta kirjelduse koostamine ja oma arvamuse avaldamine. Etteantud küsimuste või kavapunktide järgi muusikapala/esituse/kontserdi kirjeldamine (mis, kus, millal, kes esines jne), enda arvamuse/hinnangu põhjendamine. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusikaline liikumine</p>	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tajub muusika erinevaid elemente (rütm, tempo, pulss, meloodia, 	<p>Õppesisu</p> <p>Muusikaline taj: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule.</p>

9. kl	<p>harmoonia ja dünaamika), väljendab neid liikumises;</p> <ul style="list-style-type: none"> • on mängujuhiks noorematele õpilastele mängudepäeval, suudab juhtida liikumismänge; • tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid 	<p>Ruomiteadlikkus ja koordineatsioon: keha tunnetuse ja koordineatsiooni arendamine; liikumistegevuste kaudu enda ja teiste tunnetamine, arvestamine paiknemisega ruumis ja liikumistrajektooriga; kehakeele kasutamine, arvestades ruumi võimalusi ja muusika iseloomu.</p> <p>Grupisene suhtlus: tegevusi võib läbi viia üheskoos, rühmades ja ühekaupa tegutsedes, arvestades osalejate vajaduste, oskuste ja võimalustega; teistega arvestamine, grupisese suhtluse ja koostöö arendamine, luues üheskoos liikumismustreid ja -kavasid.</p> <p>Eneseväljendus ja loovus: muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise.</p> <p>Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale/tantsudele iseloomulikke karaktereid ja erinevaid tantsustiile.</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balletisammude põhipositsioonide katsetamine • Liikumistegevuste kaudu saab rakendada rahvaste muusika teemades käsitletud muusika- ja tantsustiile. • Õpilaste rakendamine Liikuma kutsuva kooli mängujuhidena vahetundides. 	
	<p>Teema ja selle olulisus: Muusikaline omalooming</p>	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • katsetab muusikalises tegevuses erinevaid ideid, hindab isikupära ja väljendusrikkust; • tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda. 	<p>Õppesisu</p> <p>Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaadpillidel, lihtsamaid lugusid õpitud pillidel, meloodiaid ja laulutekste, loovliikumisi, improvisatsiooni.</p> <p>Muusikaloomet võib katsetada erinevates veebikeskkondades (Incredybox, Ableton Live, BandLab, GarageBand, Muscore, Noteflight, Loop Station jt).</p>
	<p>Praktilisteks töödeks valik ideid õpetajale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusikapalade loomine pillidega või digitaalselt. 	

	• Laulutekstide loomine olemasolevale muusikale.• Laulu-, tantsu või instrumentaalkompositsiooni loomine inspireeritult maailma rahvaste muusikast.

Kasutatud: <https://projektid.edu.ee/pages/viewpage.action?pagelid=169088741>